

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБА В ЖИТОМИРСЬКІЙ
ОБЛАСТІ

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 35-річчю заснування факультету
ветеринарної медицини

**«СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ,
НАУКИ І ОСВІТИ»**

12-13 жовтня 2022 р., м. Житомир

«Сучасний стан розвитку ветеринарної медицини, науки і освіти»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присв. 35-річчю заснування факультету вет. медицини 12-13 жовтня 2022 року. Житомир: Поліський національний університет, 2022. 409 с.

Редакційна колегія

Голова

Гуральська С. В. доктор вет. наук, професор

Члени колегії

Ревунець А. С. декан факультету ветеринарної медицини

Кот Т. Ф. директор НІІ тваринництва та ветеринарії,
доктор вет. наук, професор

Галатюк О. Є. доктор вет. наук, професор

Сокульський І. М. кандидат вет. наук, доцент

Рецензенти

Соколюк В. М. доктор вет. наук, професор

Ткачук С. А. доктор вет. наук, професор НУБіП України

Замазій А. А. доктор вет. наук, професор ПДАУ

Редакторська група

Фещенко Д. В., Романишина Т. О., Захарін В. В.,

Згозінська О. А., Дишкант О. В., Дубова О. А.

(кандидати вет. наук, доценти)

Рекомендовано до друку:

Науково-технічною радою Науково-інноваційного інституту тваринництва та ветеринарії

(протокол № 3 від 19 жовтня 2022 р.)

Вченої радою Поліського національного університету

(протокол № 4 від 26 жовтня 2022 р.)

В збірнику висвітлені результати вітчизняних і закордонних наукових досліджень з актуальних питань ветеринарної медицини, які виявляють інтерес для науковців, освітян і широкого кола практикуючих спеціалістів.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори.

- Свстаф'єва В. О., Будник Д. Г.*
Порівняльна ефективність копроовоскопічних методів діагностики стронгілідозів органів травлення, трихурузу та стронгілоїдозу великої рогатої худоби ...192
- Житова О. П.*
Оцінка зараження *Opisthorhis felineus* прісноводних молюсків *Opisthorchophorus inflatus* для виявлення осередків опісторхозу 195
- Зажарський В. В., Сосницька А. О., Усеєва Н. Г.*
Біопроба на мурчаках для індикації мікобактерій туберкульозу в молоці корів 197
- Зажарський В. В., Сосницький О. І., Козак Н. В., Бороденко В.*
Визначення капсульного антигену *Pasteurella multocida* у біопробі на лабораторних тваринах.....201
- Заїка С. В.*
Патологоанатомічна диференційна діагностика вісцеральних мікозів великої рогатої худоби 204
- Зубленко О. В., Дубова О. А.*
Криптоспоридіоз собак: поширення та особливості перебігу у м. Житомир.....207
- Івановська Л. Б., Зон Г. А., Труба О. О., Зон І. Г.*
Потенційні природні резервуари збудників ієрсиніозів 210
- Кісіль Д. О., Альбакур Санад*
Ефективність дії лікарського засобу рослинного походження проти ноземозу бджіл.....213
- Кісіль Д. О., Альбакур Санад*
Ефективність дії хрону звичайного та полину гіркого при вароозі бджіл 216

риторія Хмельницької та Дніпропетровської виявилась найбільш неблагополучними.

Найнижчі показники як екстенсивності, так і інтенсивності стронгілоїдозної інвазії впродовж досліджуваного періоду спостерігали у кролів домогосподарств Херсонської області, які були на рівні, відповідно, 23,53% і 20,83% та $82,35 \pm 39,52$ і $70,83 \pm 35,34$ яєць в 1 г фекалій.

Висновки. Найбільш неблагополучними щодо стронгілоїдозної інвазії кролів виявилися приватні домогосподарства Хмельницької та Дніпропетровської областей, а благополучною – Херсонська.

ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ КОПРООВОСКОПІЧНИХ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ СТРОНГІЛОДОЗІВ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ, ТРИХУРОЗУ ТА СТРОНГІЛОІДОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Євстаф'єва В. О. – д. вет. н., професор
Будник Д. Г. – магістр
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава

Вступ. Ефективний розвиток тваринництва та отримання максимального прибутку від цієї галузі неможливе за відсутності ветеринарного благополуччя. Одним із факторів, що стримують розвиток скотарства є хвороби паразитарного походження, зокрема гельмінтози. Серед гельмінтозних захворювань великої рогатої худоби значного поширення у різних країнах світу набули стронгілози органів травлення. Більшість науковців доводять, що серед нематодозів шлунково-кишкового тракту жуйних тварин найчастіше встановлюють паразитування

Ostertagia sp., *Trichostrongylus* sp., *Cooperia* sp., *Capillaria* sp., *Bunostomum* sp., *Strongyloides* sp., *Oesophagostomum* sp., *Trichuris* sp. Таке значне поширення паразитів цієї групи, згідно повідомлень науковців, відбувається через контамінацію пасовищ, вигульних майданчиків, кормів, інших об'єктів довкілля яйцями гельмінтів, які виділяють інвазовані тварини. Тому, ефективне виявлення яєць за копроовоскопічного дослідження дозволяє своєчасно виділяти хворих тварин і паразитосіїв.

Матеріали і методи досліджень. Роботу виконували впродовж 2022 рр. в умовах лабораторії кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету та господарств Зіньківської міської ОТГ. Вивчали діагностичну ефективність методів лабораторної зажиттєвої копроовоскопічної діагностики нематодозів травного каналу великої рогатої худоби, а саме: Стародуба та ін. (2019) – з використанням комбінованої флотаційної рідини розчину цукру та кальцієвої селітри (співвідношення 1 : 1), Котельникова-Хренова (1984) – з використанням аміачної селітри; Маллорі (1998) – з використанням насиченого розчину цукру; Мельничука та ін. (2015) – з використанням розчину карбаміду. Дослідження проводили за експозицій 15 та 20 хв. Кількість яєць у 1 г фекалій вираховували за методом Трача (II, яєць/г). Всього проведено 240 копроовоскопічних досліджень.

Математичний аналіз отриманих даних проводили з використанням пакета прикладних програм Microsoft EXCEL шляхом визначення середнього арифметичного (M), стандартної похибки (m).

Результати дослідження. Проведеними дослідженнями встановлено, що за копроовоскопічної діагностики стронгілідозів травного тракту великої

рогатої худоби найбільш ефективним виявився метод за Стародубом, де залежно від експозиції копропроб II коливалася в межах від $32,2 \pm 1,01$ до $32,8 \pm 0,99$ яєць/г. Менш ефективним виявився спосіб копроовоскопії за Мельничуком, де II коливалася від $26,8 \pm 1,2$ до $30,4 \pm 1,06$ яєць/г, що на 7,3–16,8 % менше, ніж при застосуванні методу Стародуба. Найменш ефективними були методи Маллорі (від $23,6 \pm 1,29$ до $26,6 \pm 1,23$ яєць/г) та Котельникова-Хренова (від $20,4 \pm 1,92$ до $23,6 \pm 2,06$ яєць/г). Їх ефективність виявилася меншою на 18,9–36,6 %.

При проведенні копроовоскопічної діагностики трихурузу великої рогатої худоби, також, найбільш ефективним методом виявився спосіб за Стародубом, де показники II коливалися в межах від $18,4 \pm 0,88$ до $19,2 \pm 0,8$ яєць/г. Метод за Мельничуком виявився дещо менш ефективним (II від $12,0 \pm 0,84$ до $14,0 \pm 0,65$ яєць/г) – до 34,7 % порівняно з показниками при застосуванні методу за Стародубом. Мінімальні значення II отримували при застосуванні методів Маллорі ($9,2 \pm 0,61$ – $12,0 \pm 0,84$ яєць/г) та Котельникова-Хренова ($5,6 \pm 0,65$ – $8,4 \pm 0,72$ яєць/г), що до 69,57 % нижче, ніж за використання методу Стародуба.

При проведенні копроовоскопічної діагностики стронгілоїдозу великої рогатої худоби найбільш ефективним методом, як і за діагностування стронгілозів органів травлення й трихурузу, виявився спосіб за Стародубом, де показники II коливалися в межах від $24,4 \pm 1,11$ до $25,2 \pm 1,34$ яєць/г. За методом Мельничука показники II були незначно нижчими і коливалися в межах від $18,4 \pm 1,07$ до $22,0 \pm 0,67$ яєць/г (до 24,6 % порівняно з показниками при застосуванні методу Стародуба). Найнижчі значення II отримували при застосуванні методів Маллорі ($15,2 \pm 0,99$ – $18,8 \pm 1,04$ яєць/г) та Коте-

льникова-Хренова ($11,2 \pm 0,99$ – $13,6 \pm 0,64$ яєць/г) – до 54,1 % менш ефективні, ніж за використання методу Стародуба.

Висновок. Встановлено, що найбільш ефективним копроовоскопічним методом зажиттєвої лабораторної діагностики стронгілідозів органів травлення, трихуриду та стронгілоїдозу великої рогатої худоби виявився спосіб з використанням в якості флотаційної рідини комбінованого розчину цукру та кальцієвої селітри (співвідношення 1 : 1).

ОЦІНКА ЗАРАЖЕННЯ *OPISTHORCHIS FELINEUS* ПРИСНОВОДНИХ МОЛЮСКІВ *OPISTHORCHOPHORUS INFLATUS* ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ ОСЕРЕДКІВ ОПІСТОРХОЗУ

Житова О. П. – д. б. н., професор
Поліський національний університет, м. Житомир

Вступ. Котячий дворот, *Opisthorchis felineus* (Rivolta, 1884) є збудником одного з поширених в Україні антропозоонозних гельмінтозів людини, м'ясоїдних диких і свійських тварин та риб – опісторхозу. Ця трематода віноситься до родини *Opisthorchiidae*, є біогельмінтом.

Опісторхоз поширений в багатьох країнах світу, також в Україні. Проблема опісторхозу не втрачає своєї актуальності, оскільки епідемічна ситуація в країні щодо цього гельмінтозу залишається складною. Так, за даними різних дослідників, рівень ураження населення опісторхісами коливається в межах від 0,2 до 60% залежно від регіону. Відповідно до аналізу матеріалів кадастру стосовно поширення опісторхозу в Україні, осередки опісторхозу з різним ступенем напруги встановлено в північ-